

Saarna synodaalikokouksessa

Helsingin tuomiokirkossa 27.9. 2022 klo 9

Raija Sollamo

Päivän evankeliumi on kirjoitettuna Matteuksen 6. luvussa sen jakeissa 25-34.

Hyvät synodaalikokouksen osanottajat!

.

Teksti on kappale Vuorisaarnaa. Taustalla on ns. Logia-lähde, Jeesuksen sanojen kokoelma, kuten Luukkaan evankeliumin paralleeli ns. Kenttäsaarnasta osoittaa. Jeesus on se, joka saarnaa, mutta evankelista Matteus on koostanut ja muotoillut puheen. Päivän teksti on hämmentävä! Onko tämä se sama Matteus, jonka Jeesus Vuorisaarnan alkupuolella korosti juutalaiseen tapaan Mooseksen lain käskyjen noudattamista ja lausui: ”Ellette te noudata Jumalan tahtoa paljon paremmin kuin lainopettajat ja fariseukset, te ette pääse taivasten valtakuntaan.” (Mt. 5:20) Hänen Jeesuksensa vielä kärjisti käskyjen vaatimuksia ihmisille mahdottomiksi. Esimerkiksi viidennen käskyn noudattamiseksi ei riittänyt se, ettei tappanut ketään, ei saanut myöskään vihata eikä päästä suustaan vihapuhetta haukkumalla toista hölmöksi tai hulluksi. (Mt. 5:21-22). Nyt yhtäkkiä tässä kohdassa aiemmin ankaraa lain noudattamista vaatinut vakava Jeesus puhuu kuin lempeä hippi: ”Katsokaa kedon kukkia ja taivaan lintuja, älkääkä mistään murehtiko..” Päivän tekstin keskeinen sana on ”huolehtia, murehtia”. μή μεριμνᾶτε. Nämäkin sanat ovat Logia-lähteestä eivätkä Matteuksen omasta päästä, sillä suunnilleen samanlainen katkelma on Luukkaan kenttäsaarnassa. Mikä pointti tällaisessa opetuksessa on? Tuntuu vaikealta ajatella, että Jeesus olisi kehottanut edesvastuuttomaan elämään katselemalla kedon kukkia ja taivaan lintuja huolehtimatta omasta tai perheen elannosta.

Tietysti toivon, että teillä kaikilla on viime kesänä ollut tilaisuus ja aikaa katsella kedon kukkia ja taivaan lintuja ilman huolta ja stressiä. Mutta nyt me olemme jo töissä. Olemme ehtineet uupua, huolestua ja ahdistua. Mikä meitä pappeja oikein huolestuttaa, stressaa ja ahdistaa? Meitä ei huolestuta vain Ukrainan sota ja energiakriisi kuten kaikkia suomalaisia. Murhetta ja huolta tuottaa myös rakas kirkkomme, omassa kuplassaan elävä, kokoustava ja päättämätön kirkko. Kirkko, jonka sanoma on vinoutunut, kun ihmisiä lyödään evankeliumilla ja Raamatulla päähän. Kirkko, työyhteisömme, jossa ei eletä rakkauden kaksoiskäskyn mukaan. Kirkko, joka toteuttaa ekumeniaa ja suvaitsevaisuutta suhteessa kaukaisiin maihin ja vieraisiin kansoihin, mutta ei pysty toteuttamaan niitä omassa seurakunnassa ja omassa työyhteisössä. Kirkko, jossa mitään haastamista tai uudistamista ei voi tehdä, sillä ensimmäiseksi omat lyttäävät ja polarisaatio voimistuu. Kirkko, joka ei pidä huolta ihmisoikeuksista. Kirkko, joka ei tee tarpeeksi ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Joskus harvoin olemme ylpeitä kirkostamme, mutta usein tunnemme häpeää. Ja kuitenkin rakastamme kirkkoamme. Kun kirkolla menee huonosti, kysytään, kenen on syy. Koemme, että syyttävä sormi osoittaa meitä kirkon työntekijöitä. Koemme riittämättömyyttä ja työssä jaksaminen on vaakalaudalla. Kysymme, kannattiko lähteä tähän työhön. Jotkut vaihtavat alaa ja etsiytyvät muihin töihin. Merkityksen kokemus puuttuu, ja työn ilo on kadonnut.

Miten tähän tilanteeseen sopii kehoitus, ettei pitäisi huolehtia, vaan katsella vain kedon kukkia ja taivaan lintuja ja ottaa oppia niiden huolettomuudesta? Huolehtimiseen sisältyy usein pelkoa ja hätää, jopa tuskaa. Tämä teksti puhuu vahvasti minulle. Voin siis sanoa, että itsestäänhan paha pappi saarnaa. Olen kova huolehtimaan. Kuulun perheeseen, jossa nuorimman sisareni sanoin ”rakastetaan huolehtimalla”. Rakastaminen on ihanaa, mutta huolehtiminen käy raskaasta työstä ja on kuin taakka, jota ei jaksakaan eikä pysty kantamaan. Huolehtimiseen sisältyvä rukous ja esirukous on helpompi osa, mutta muu huolehtiminen on niin raskasta, että lopulta on pakko todeta, ettei minusta ole siihen. En jaksakaan sitä. Se on Jumalan hommaa eikä ihmisen. Uuden testamentin muissakin kirjoissa kielletään huolehtimasta maallisista asioista, joihin ruoka ja vaatteetkin kuuluvat. Sen sijaan kehoitetaan kantamaan huolta toinen toisestaan. Se on siis suositeltavaa, mutta vaikeaa ja voimille käyvää. Raamatullisena esimerkkinä käy Paavalin huoli perustamisestaan seurakunnista. Se oli hänelle sietämättömän rankkaa.

Matteuksen ja Uuden testamentin kirjoittajien mukaan maallisista huolehtiminen vie sydämemme pois taivaan valtakunnan asioista eli elämämme tärkeimmästä asiasta. Kylväjävertauksen selityksessä Jeesus sanoo: ”Kylvö ohdakkeisiin tarkoittaa ihmistä, joka kuulee sanan mutta jossa sana ei tuota satoa, koska *tämän maailman huolet* ja rikkauden viettely tukahduttavat sen.” (Mt. 13:22) Matteus tiivistää Jeesuksen opetuksen sanoiksi: ”Etsikää ennen

kaikkea Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan, niin teille annetaan kaikki tämäkin.” (Mt. 6:33) Sekä Jumalan valtakunta että Jumalan vanhurskaus ovat tulevaisuuden suureita, mutta niiden tavoittelemisen on sitä oikeaa huolehtimista, jota Jeesus tarkoittaa. Edward Schweizer kirjoittaa Matteuksen kommentaarissaan: ”Se, mitä ihminen syvimmältään on, määräytyy sen perusteella mihin hän tähtää, mitä hän ’etsii’.” (Suom. Petri Luomanen, s. 118).

Elämämme ja rakkaittemme elämä on kokonaan Jumalan varassa. Huolehtimasta lakkaamisessa **kysymys on lopulta uskosta ja luottamuksesta Jumalaan**. Oma hätäily ja huolehtiminen on turhaa. Se ei auta, vaan kuluttaa voimamme loppuun. Liikojen huolten vallassa elämästä katoaa kauneus ja mieli. Matteuksen mukaan uskonelämä toteutuu niin, että saamme luottavaisesti elää tätä päivää vapaina huomisen murheista. ”Kullekin päivälle riittävät sen omat murheet.” Matteus on hyvin ymmärtänyt Jeesuksen sanat ja tarkoituksen. Jeesus on **radikaali**. Hän haluaa vapauttaa meidät elämään todellista elämää, elämää joka on Jumalan lahja, ja jota eletään kiitollisina ja luottamuksessa Jumalaan.

Myös kirkkona ja pappena meille kuuluu sama sanoma. ”Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan...” ja ”Älkää siis huolehtiko huomispäivästä, se pitää kyllä itsestään huolen.” Kysymys on siis **meidän ihmisten uskosta ja luottamuksesta Jumalaan** sekä Jumalan oikeudenmukaisuuden toteutumisesta hänen valtakunnassaan. Tähän valtakuntaan Jeesuksen opetuslapset otetaan mukaan ja myös meidät nykyiset opetuslapset. Tässä valtakunnassa on pelastus läsnä ja sen etsiminen ja julistaminen on meidän ensisijainen tehtävämme. Tulevaisuudesta huolehtimisen voimme jättää luottavaisesti Jumalan käsiin. Hän pystyy siihen. Me emme saavuta huolehtimisellamme mitään. Myös kirkkona saamme elää uskossa ja luottamuksessa Jumalaan. Tekstimme sanoin: ”Kun Jumalan näin pukee kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna joutuu uuniin, niin tottahan hän teistä huolehtii, te vähäuskoiset!” (Mt. 6:30).

Piispa Kalevi Toiviainen lausui kerran raamatunkäännösvaliokunnan kokouksessa, että hänelle paras todistus Jumalan olemassaolosta on, että kirkko ei ole vielä kaatunut papeistaan huolimatta. Hänen humoristiseen lausumaansa sisältyi kaksi syvällistä ajatusta. 1. Kirkko ei ole meidän ihmisten eikä edes pappien varassa. 2. Vaikka me papit olemme huonoja ja taitamattomia, kirkko on edelleen pystyssä meistä huolimatta. Jumalalla on keinonsa pitää huolta kirkostaan, silloinkin kun me papit emme siihen pysty. Kirkko on uskon yhteisö ja seisoo tai kaatuu uskon varassa. Jumala näyttää pitävän huolta sekä kirkostaan että häneen uskovista.

Yhdenlaisesta huolehtimisesta Uudessa testamentissa kuitenkin pidetään kiinni. Sen voisi ilmaista sanoilla: ”Pitäkää huolta toinen toisestanne” tai epistolatekstimme sanoin. ”Kantakaa

toistenne taakkoja, niin te toteutatte Kristuksen lain!” (Gal 6:2). Se tarkoittaa läheisistä ihmisistämme ja seurakuntamme ja kirkkomme jäsenistä huolehtimista, ja nykyisen ymmärryksemme mukaan lopulta kaikista ihmisistä huolehtimista. Ihanteena on seurakunta ja kirkko, joka on kuin yksi ruumis, jossa kaikki jäsenet huolehtivat toinen toisistaan. (1 Kor 12:25). Voimme sekä kirkkona että yksilöinä auttaa antamalla ruokaa, hoitamalla sairaita, käymällä katsomassa vanhuksia, opettamalla lapsia. Tähän kaikkeen olemme kristittyinä ja pappeina kutsuttuja, mutta tätäkään huolehtimista ei ole tarkoitettu raskaaksi velvollisuudeksi, vaan rakkaudesta kumpuavaksi iloiseksi palveluksi. Se on kirkon tulevaisuudesta huolehtimista siinä samalla. Vääränlainen murehtiminen ja huolehtiminen on itsekästä oman elämän turvaamista, kun taas Jumalan valtakunnan ja Jumalan vanhurskauden mukaista huolehtimista on huolen kantaminen toisista ihmisistä. Filippiläiskirjeessä 2:20 on hieno arviointi Timoteuksesta: Minulla (viittaa siis Paavaliin) ei ole ketään Timoteuksen vertaista, joka **yhtä hyvin huolehtisi** teidän parhaastanne, sillä kaikki ovat kiinnostuneet vain omasta edustaan eivätkä Jeesuksen Kristuksen asiasta.” Oikeanlaiseen huolehtimiseen sisältyy kaikinpuolinen auttaminen, hengellinen, henkinen ja aineellinen apu. Sitä teemme Jumalaan luottaen iloisina ja kiitollisina elämästä ja kaikista niistä lahjoista, mitä itse olemme Jumalalta saaneet. **Se on Jumalan valtakunnan ja hänen vanhurskautensa etsimistä (ja toteuttamista) tässä maailmassa.**

Haluan lopuksi rohkaista teitä Filippiläiskirjeen sanoilla pyhästä huolettomuudesta:

”Iloitkaa aina Herrassa! Sanon vielä kerran: iloitkaa!.....Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon. Silloin Jumalan rauha, joka ylittää kaiken ymmärryksen, varjelee teidän sydämenne ja ajatuksenne, niin että pysytte Kristuksessa Jeesuksessa.” (Fil. 4:4 ja 6)

Aamen.